



Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств **Сумської області** щодо
їх ділових очікувань*

II квартал 2022 року



*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Сумської області в II кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Сумської області у II кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти **очікують стрімке скорочення виробництва товарів і послуг в Україні та негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **стрімке скорочення виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 100.0% (найгірші очікування серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 38.5%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 48.7%;
- **стрімке зростання цін на товари та послуги:** 100.0% респондентів очікують інфляцію понад 20.0%, у цілому по Україні – 58.2%. **Головним чинником інфляції** всі респонденти називають воєнні дії (графік 2);
- **девальвацію національної валюти високими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 90.0% респондентів (у попередньому кварталі – 92.3%), у цілому по Україні – 88.9%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 17.1%;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 60.0% (у I кварталі 2022 року «мінус» – 15.4%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 19.0%;
- **зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар вищими темпами:** баланси відповідей – «мінус» 62.5% та «мінус» 50.0% відповідно (у I кварталі 2022 року – «мінус» 36.4% та «мінус» 18.2% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 37.2% та «мінус» 34.7% відповідно;
- **значне скорочення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 50.0% (у I кварталі 2022 року – 0.0%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 29.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства, стрімкішими темпами, ніж на товари та послуги, які продають підприємства:** баланси відповідей – 100.0% та 60.0% відповідно (у попередньому кварталі – 100.0% та 69.2% відповідно) (графік 6). Очікується, що на зміну рівня цін на товари/послуги власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії та проблеми з логістикою (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 50.0% (у попередньому кварталі – 46.2%), водночас респонденти області очікують **помітне уповільнення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей – 20.0% (у I кварталі 2022 року – 53.8%) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що стримує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки (відмітили всі респонденти) (графік 5).

Як і в попередніх кварталах, респонденти, які планують брати банківські кредити (30.0%), надають перевагу виключно кредитам у національній валюті (графік 8). Наявність інших джерел фінансування, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та занадто високі ставки за кредитами – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 9).

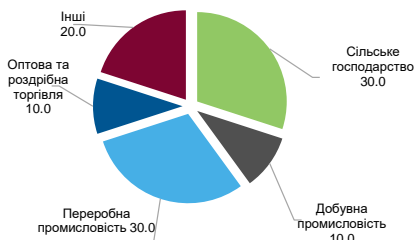
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 93.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

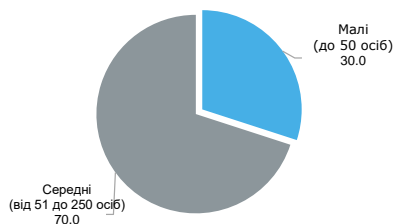
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 40.0% (у I кварталі 2022 року – «мінус» 15.4%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 28.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 28.6%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих ресурсів:** баланс відповідей – 50.0% (у попередньому кварталі – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

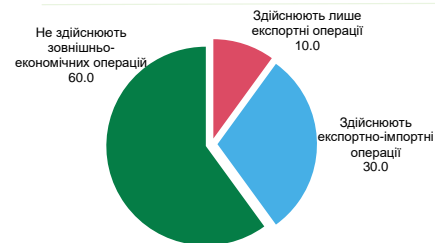
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %



Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

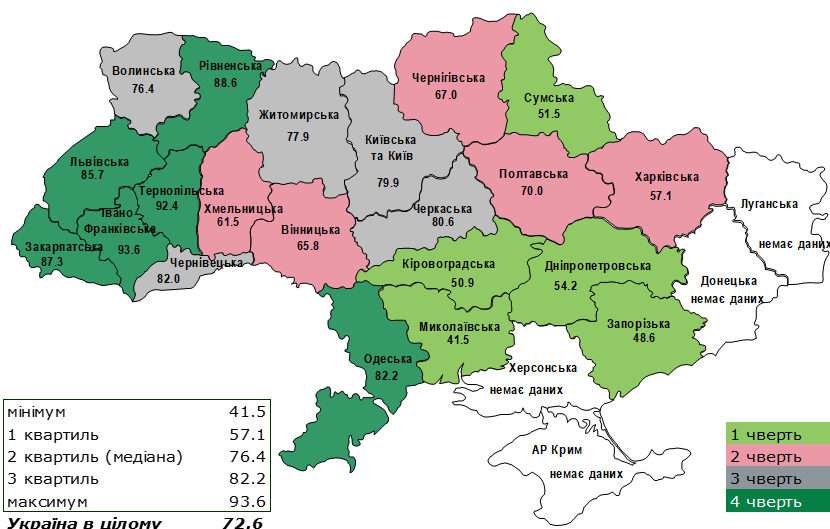


Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %



- період проведення – 03–30 травня 2022 року;
- опитано всього 10 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %



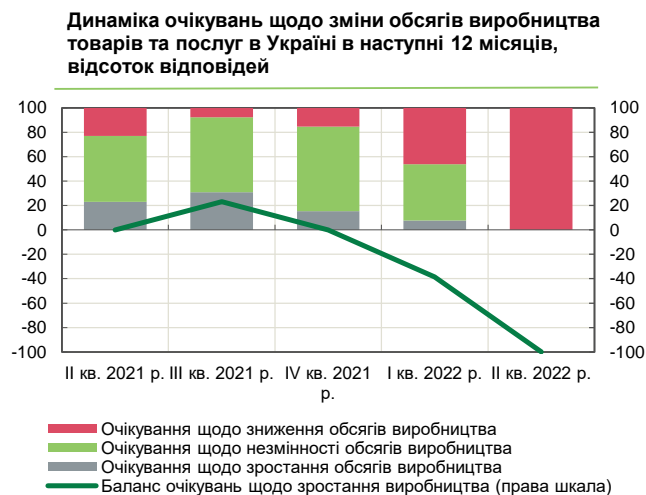
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Сумської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	25.0	25.0	8.3	-7.7	-20.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	30.8	7.7	-15.4	-15.4	-60.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	-16.7	-27.3	-36.4	-62.5
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	36.4	0.0	0.0	-18.2	-50.0
кількості працівників	0.0	-15.4	-7.7	0.0	-50.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

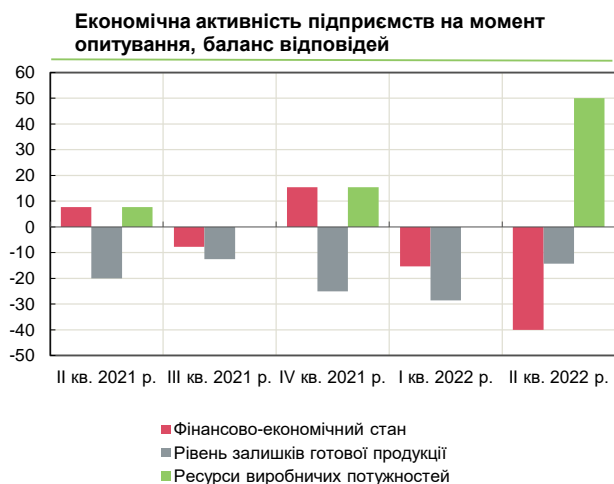
Графік 1



Графік 2



Графік 3



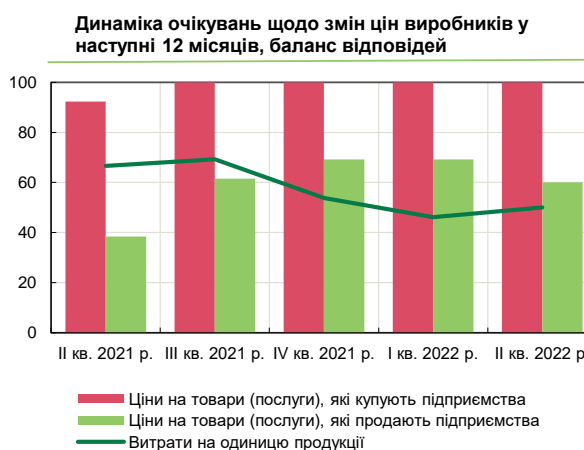
Графік 4



Графік 5

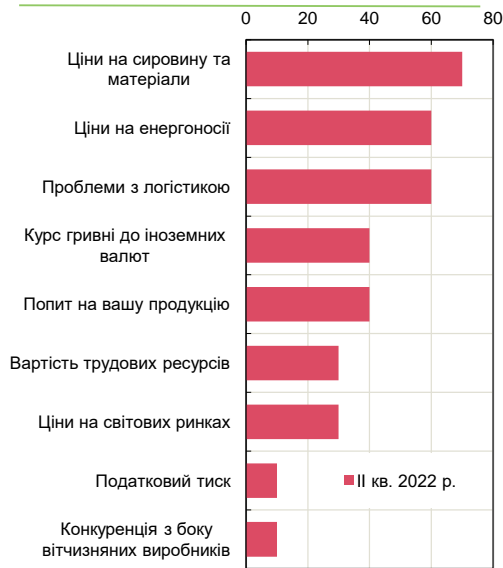


Графік 6



Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей



Графік 8

Плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей



Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

